

**ПРИВАТНА УСТАНОВА
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
«БЕЙТ-ХАНА»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Ріма АРОНОВА

01 червня 2024 р.

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
З ГЕОГРАФІЇ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ступеня бакалавр
на основі ПЗСО та НРК 5**

Напрямок підготовки:	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність:	013 Початкова освіта, 012 Дошкільна освіта
Напрямок підготовки:	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність:	053 Психологія

Розглянуто та схвалено на засіданні
Вченої ради інституту
протокол № 05 від 31 травня 2024 р.
Затверджено наказом ректора
від 01. 06. 2024 р. № 01-013 кі/тр

ДНІПРО–2024

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування з конкурсного предмету «Географія» розроблено відповідно до чинних навчальних програм з географії для учнів 6-11 класів загальноосвітніх шкіл (рівень стандарту), з урахуванням Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з географії, здобутих на основі повної загальної середньої освіти.

Програма передбачає розподіл тем за розділами: «Загальна географія», «Географія материків і океанів», «Фізична географія України», «Населення України та світу», «Україна і світове господарство», «Регіони та країни», «Глобальні проблеми людства. Сталий розвиток» що відповідає змісту чинної програми зовнішнього незалежного оцінювання.

У кожній темі визначено обсяг вимог до знань та предметних умінь вступників з географії.

Співбесіда з конкурсного предмету «Географія» дає змогу оцінити ступінь підготовленості випускників загальноосвітніх навчальних закладів до подальшого навчання в Приватній установі «Заклад вищої освіти «Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана».

Завдання індивідуальної усної співбесіди спрямовані на виявлення рівня сформованості знань та умінь зі шкільного предмету «Географія».

2. ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ ЗАВДАНЬ

Співбесіда з географії складається з 4 питань. Питання № 1-3 мають теоретичний характер і відповідають тематиці розділів чинної програми зовнішнього незалежного оцінювання, а питання № 4 – практичного спрямування і полягає у вирішенні задачі з аналізу географічної інформації в різних формах (картографічній, графічній, табличній, текстовій та ін.).

ЗМІСТ ПРОГРАМИ СПІВБЕСІДИ

ЗАГАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ

Географія як наука, розвиток географічних знань. Об'єкт та предмет вивчення географії. Місце географічних дисциплін в системі наук. Джерела географічних знань. Методи географічних досліджень. Найвизначніші географічні відкриття, видатні мандрівники. Географічні дослідження світу та України в різні історичні епохи. Сучасні географічні дослідження та їх значення.

Способи зображення Землі. Зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку. Поняття «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта». Картографічні проєкції та спотворення. Елементи градусної сітки. Легенда карт. Види масштабу. Класифікація карт. Визначення напрямків, географічних координат об'єктів, абсолютної та відносної висоти місцевості, глибини

морів і океанів. Вимірювання відстаней на різних за масштабом картах. Орієнтування та зйомка місцевості. Значення карт у житті людини.

Географічні наслідки параметрів і рухів Землі як планети. Геоїд. Показники руху Землі навколо своєї осі. Добова ритміка в географічній оболонці. Основні види часу. Визначення місцевого та поясного часу, перехід від місцевого часу до поясного. Пояси освітленості на Землі. Сила Коріоліса. Змінюваність висоти Сонця над горизонтом та тривалості світлового дня. Орбітальний рух Землі: основні характеристики, географічні наслідки. Причини зміни пір року.

Літосфера та рельєф. Внутрішня будова Землі. Поняття «літосфера», «літосферна плита». Внутрішні процеси в літосфері. Походження материків і океанів. Геологічне літочислення, геологічний вік. Типи земної кори та гірські породи і мінерали, що її складають. Корисні копалини. Вулкани та землетруси, райони їх поширення. Зовнішні сили, що змінюють земну поверхню. Форми земної поверхні: рівнини, гори і нагір'я. Особливості рельєфу річкових долин, озерних улоговин. Рельєф дна Світового океану. Острови та півострови. Розчленованість берегової лінії. Значення рельєфу в господарській діяльності людини. Значення рельєфу в господарській діяльності людини та вплив діяльності людини на рельєф. Унікальні форми рельєфу земної кулі, їх охорона.

Атмосфера і клімат. Будова атмосфери, властивості повітря в тропосфері. Сонячна радіація, її розподіл в атмосфері й на земній поверхні. Теплові пояси та їх межі (тропіки і полярні кола). Температура земної поверхні та повітря. Добовий і річний хід температури повітря, причини його коливання. Графіки зміни температури повітря. Зміни температури повітря з висотою і розподіл залежно від кута падіння сонячних променів. Показники температури повітря на кліматичній карті. Атмосферний тиск: причини і наслідки його зміни у тропосфері. Основні пояси атмосферного тиску Землі. Вітер: причини виникнення, напрямки, сила, швидкість, їх визначення. Роза вітрів. Загальна циркуляція атмосфери. Постійні вітри. Циклони й антициклони. Сезонні та місцеві вітри. Позначення вітрів на кліматичній карті. Вода в атмосфері: випаровування, вологість повітря та її зміни. Хмари і туман, відмінності в їх утворенні. Форми хмар, хмарність. Опади, що випадають із хмар та з повітря, їхні види, вимірювання. Карта розподілу опадів. Повітряні маси й атмосферні фронти. Погода, добові та сезонні коливання її метеорологічних елементів. Спостереження за погодою та її прогнозування. Синоптична карта. Практичне значення прогнозів погоди. Поняття «клімат». Кліматична карта. Кліматичні пояси та області: Кліматодіаграми. Залежність клімату від широти місцевості, морських течій, близькості до океанів, рельєфу, антропогенного впливу. Вплив клімату та погоди на господарську діяльність

Гідросфера, води Світового океану та суходолу. Поняття «гідросфера» та її основні складові. Запаси води на Землі. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Острови в океані. Вплив

процесів у літосфері на природу океанів. Роль Океану у формуванні гірських порід і рельєфу узбережжя. Властивості вод Світового океану та причини їх неоднорідності. Водні маси. Рухи води в Світовому океані. Вплив атмосферних процесів на Світовий океан. Роль Світового океану у формуванні повітряних потоків у тропосфері. Життя в океанах і морях. Багатства вод Світового океану. Води суходолу, чинники їх нерівномірного розподілу. Взаємозв'язок клімату і вод суходолу. Річка: річкова система, басейн річки, річкова долина. Найдовші річки. Взаємозв'язок геологічної будови, рельєфу, річкової мережі на території. Пороги і водоспади. Живлення, водний режим і робота річок. Озера, їх різноманітність за площею, походженням озерних улоговин, солоністю. Найбільші і найглибші озера земної кулі. Болота, особливості їх утворення та поширення. Штучні водойми і водотоки. Льодовики, особливості їх утворення й поширення. Утворення і поширення багаторічної мерзлоти. Підземні води, умови їх утворення і залягання в земній корі. Термальні і мінеральні води. Ресурсний потенціал Світового океану. Прісна вода як ресурс.

Біосфера та ґрунт. Поняття «біосфера», її межі. Складові біосфери, особливості їх поширення на земній кулі. Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ суходолу і океану. Природні чинники формування ареалів поширення рослин і тварин. Закономірності поширення живих організмів на суходолі і в океанах. Біологічні ресурси. Ґрунт – «дзеркало» ландшафту. Ґрунотвірні чинники. Типи ґрунтів. Карта ґрунтів. Вплив господарської діяльності людини на ґрунтовий покрив, рослинність і тваринний світ суходолу та океану.

Природні комплекси. Природні комплекси як наслідок взаємозв'язків між компонентами природи. Географічна оболонка – найбільший природний комплекс Землі, її межі та властивості. Загальні закономірності географічної оболонки. Сучасний етап розвитку географічної оболонки. Антропосфера. Природні зони Землі, їх особливості. Карта природних зон. Чинники порушення широтної зональності на планеті. Азональні природні комплекси. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людини.

ГЕОГРАФІЯ МАТЕРИКІВ І ОКЕАНІВ

Океани: Тихий океан, Атлантичний океан, Індійський океан, Північний Льодовитий океан. Особливості фізико-географічного положення океанів. Історичні відомості про освоєння та дослідження різних частин Світового океану. Походження океанічних западин унаслідок руху літосферних плит. Геологічна будова та рельєф дна океанів. Характерні риси клімату. Властивості водних мас та океанічні течії. Своєрідність органічного світу океанів. Природні ресурси океанів та їх використання. Проблема забруднення океанічних вод.

Материки

Африка. План географічної характеристики материка. Географічне положення Африки. Дослідження материка. Тектонічна будова, рельєф,

корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу: головні річкові системи, озера, басейни підземних вод. Використання водних ресурсів. Природні зони, закономірності їх розміщення. Стихійні явища природи. Екологічні проблеми. Найвідоміші об'єкти, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.

Австралія. Своєрідність географічного положення Австралії. Історія відкриття і дослідження. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні особливості клімату. Кліматичні пояси та типи клімату Австралії. Води суходолу. Своєрідність і унікальність органічного світу материка. Природні зони. Зміна природи материка людиною. Найвідоміші об'єкти Австралії, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.

Південна Америка. Географічне положення Південної Америки. Дослідження материка. Тектонічні структури і рельєф. Закономірності поширення родовищ корисних копалин. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Найбільші річки та озера. Природні зони. Висотна поясність в Андах. Зміни природи материка людиною. Сучасні екологічні проблеми. Найвідоміші об'єкти Південної Америки, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.

Антарктида. Своєрідність географічного положення материка. Антарктида й Антарктика. Відкриття Антарктиди та сучасні наукові дослідження материка. Міжнародне співробітництво у дослідженні природних умов і природних ресурсів. Українська дослідна станція «Академік Вернадський». Тектонічна будова та рельєф Антарктиди. Кліматичні умови. Рослинний і тваринний світ. Природні ресурси та їх охорона.

Північна Америка. Географічне положення Північної Америки. Історія відкриття материка. Тектонічні структури, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Основні річкові системи. Найбільші озера, їх походження. Особливості розміщення природних зон. Висотна поясність у горах. Зміни природи материка людиною. Сучасні екологічні проблеми. Найвідоміші об'єкти, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.

Євразія. Географічне положення Євразії. Поділ материка на дві частини світу. Дослідження материка. Тектонічна будова. Рельєф, роль внутрішніх і зовнішніх сил у його формуванні. Вплив давнього материкового зледеніння на форми рельєфу, материка. Корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Природні зони. Вертикальна поясність. Зміни природи материка людиною. Найвідоміші об'єкти, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.

ФІЗИЧНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Україна на карті світу

Географічне положення, формування території України. Форми земної поверхні на території України. Простягання низовин, височин, гір,

річкових долин. Карта України «Фізична поверхня». Основні тектонічні структури. Карта України «Тектонічна будова». Зв'язок рельєфу з тектонічними структурами. Геологічна будова. Неотектонічні рухи. Вплив геологічної будови та тектоніки на діяльність людини. Формування рельєфу. Внутрішні та зовнішні рельєфотвірні чинники і процеси. Типи рельєфу за походженням. Рельєф і діяльність людини. Господарська оцінка рельєфу. Чинники виникнення несприятливих геологічних і геоморфологічних процесів та шляхи запобігання їм. Корисні копалини, їх класифікація за використанням, закономірності поширення на території України. Паливні корисні копалини. Діючі та перспективні басейни й райони видобування вугілля, нафти, природного газу, торфу. Рудні та нерудні корисні копалини: басейни, райони залягання та видобування. Мінеральні води та грязі. Проблеми раціонального використання мінеральних ресурсів.

Природні умови і ресурси України

Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінеральні ресурси. Форми земної поверхні на території України. Простягання низовин, височин, гір, річкових долин. Карта України «Фізична поверхня». Основні тектонічні структури. Карта України «Тектонічна будова». Зв'язок рельєфу з тектонічними структурами. Геологічна будова. Неотектонічні рухи. Вплив геологічної будови та тектоніки на діяльність людини. Формування рельєфу. Внутрішні та зовнішні рельєфотвірні чинники і процеси. Типи рельєфу за походженням. Рельєф і діяльність людини. Господарська оцінка рельєфу. Чинники виникнення несприятливих геологічних і геоморфологічних процесів та шляхи запобігання їм. Корисні копалини, їх класифікація за використанням, закономірності поширення на території України. Паливні корисні копалини. Діючі та перспективні басейни й райони видобування вугілля, нафти, природного газу, торфу. Рудні та нерудні корисні копалини: басейни, райони залягання та видобування. Мінеральні води та грязі. Проблеми раціонального використання мінеральних ресурсів.

Клімат і кліматичні ресурси. Кліматотворні чинники: сонячна енергія, циркуляція атмосфери, підстильна поверхня, їх взаємодія. Розподіл сонячної енергії на території України. Повітряні маси, що впливають на територію України. Атмосферні фронти, циклони та антициклони. Кліматичні показники: температура, опади, коефіцієнт зволоження та їх розподіл на території України. Річний та сезонний хід кліматичних показників. Кліматична карта. Регіональні відмінності клімату. Кліматичні ресурси. Сезонні погодні умови та явища. Несприятливі погодно-кліматичні явища.

Прогноз погоди за даними синоптичної карти; народними прикметами. Вплив погодно-кліматичних умов на здоров'я і господарську діяльність людини. Охорона атмосферного повітря.

Води суходолу і водні ресурси. Загальні гідрологічні особливості території України. Поверхневі води. Річки. Основні річкові басейни та системи. Вплив рельєфу на річки, характер течії. Падіння, похил річки. Вплив клімату на формування річкової системи. Живлення і режим річок,

густота річкової мережі. Річковий стік, витрати води. Озера, їх типи. Болота, їх типи і поширення, причини заболочення. Водосховища та канали. Підземні води. Основні артезіанські басейни. Неприятливі гідрологічні явища і заходи запобігання їм. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання та охорони.

Ґрунти та ґрунтові ресурси. Умови ґрунтоутворення, структура ґрунту, ґрунтові горизонти, родючість. Основні типи ґрунтів, закономірності їх поширення в Україні. Дослідження В. Докучаєва. Карта ґрунтів. Ґрунтові ресурси України. Зміни ґрунтів у результаті господарської діяльності людини. Заходи з раціонального використання й охорони ґрунтових ресурсів.

Рослинний і тваринний світ України. Різноманітність рослинності. Закономірності поширення рослинного покриву в Україні. Рослинні угруповання. Різноманітність тваринного світу. Закономірності поширення тваринного світу в Україні. Червона та Зелена книги України. Рослинні та тваринні ресурси, їх охорона та відтворення.

Ландшафти України. Ландшафт як просторово-цілісна система. Районування природних ландшафтів, їх відображення на картах. Карта «Ландшафти України». Антропогенні ландшафти. Рівнинні ландшафти, їх різноманітність. Природні зони України: мішаних лісів і широколистих лісів, лісостепова, степова. Використання та охорона, рівнинних ландшафтів. Гірські ландшафти Українських Карпат і Кримських гір, особливості їх зміни з висотою, використання та охорона. Природні умови і ресурси Чорного й Азовського морів, проблеми їх раціонального використання.

Природокористування

Використання природно-ресурсного потенціалу України. Основні види забруднень довкілля в Україні. Вплив екологічної ситуації на життєдіяльність населення. Природно-заповідний фонд України. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища. Основні заходи щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони довкілля. Природокористування в умовах сталого розвитку.

НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ

Демографічні процеси та статеві-віковий склад населення світу та України. Кількість та динаміка населення в світі та Україні. Природні, соціальні, економічні та екологічні чинники та просторові особливості природного руху населення у світі, в Україні. Демографічний перехід, його фази. Статеві-вікова, шлюбно-сімейна структура населення світу й України. Тривалість життя населення. Демографічне старіння населення. Зміни демографічної ситуації в Україні внаслідок російської агресії. Внутрішньо переміщені особи. Характеристика демографічної ситуації в країнах за статеві-віковими пірамідами. Особливості демографічної політики в країнах з різним типом відтворення. Міграції, їх показники, чинники та вплив на відтворення населення і його перерозподіл у світі. Просторові тенденції

міграційних процесів. Якість життя як чинник природного і механічного руху населення. Демографічні прогнози.

Розселення. Густота населення. Територіальні відмінності густоти населення в світі й в Україні. Міські і сільські населені пункти: критерії їх розмежування в Україні та країнах світу. Класифікація міст за кількістю населення та функціями. Міське і сільське населення. Урбанізація: причини, що її зумовлюють. Відмінності в рівнях і темпах урбанізації в Україні і світі. Субурбанізація. Хибна урбанізація. Джентрифікація. Система розселення. Міські агломерації. Мегаполіси, мегалополіс. Світові міста. Особливості сільських населених пунктів. Система розселення.

Етнічний склад населення. Релігійний склад населення. Етноси. Найпоширеніші мовні сім'ї. Однонаціональні та багатонаціональні країни. Національний склад населення України: особливості та регіональні відмінності. Національні меншини та етнічні групи, основні райони їх розселення. Релігія як явище культури. Світові релігії. Найпоширеніші релігійні конфесії в Україні.

Зайнятість населення в світі й Україні. Трудові ресурси. Кількість і якість трудових ресурсів. Економічно активне населення. Зайнятість населення. Проблеми зайнятості населення.

УКРАЇНА І СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

Національна економіка і світове господарство

Національна економіка. Національна економіка. Поняття «економічний розвиток» та його показники: валовий внутрішній продукт (ВВП), структура ВВП, індекс людського розвитку (ІЛР). Секторальна модель економіки країни. Форми суспільної організації виробництва. Чинники розміщення виробництва. Форми просторової організації національної економіки.

Світове господарство. Світове господарство (світова економіка), світовий ринок. Поняття «спеціалізація території», «міжнародний поділ праці». Типи економічних систем. Типізація країн світу за рівнем економічного розвитку, місце України в ній. Багаторівневість світового господарства, його просторова структура за концепцією «Центр – периферія». Сучасні тенденції розвитку світового господарства. Глобалізація та регіональна економічна інтеграція. Транснаціональні корпорації (ТНК) та їх вплив на функціонування міжнародної економіки. Глобальна економіка. Міжнародні економічні організації.

Первинний сектор господарства

Сільське господарство. Лісове господарство. Сільське та лісове господарство, їх значення в сучасному світі. Складники сільського господарства. Природні (земельні та агрокліматичні ресурси) та економічні чинники розвитку й розміщенні аграрного виробництва. Землезабезпеченість. Сільське господарство світу. Географія основних зернових і технічних культур та виробництва продукції тваринництва. Зональність світового

сільського господарства. Найбільші країни виробники та експортери сільськогосподарської продукції. Сільське господарство України. Структура сільськогосподарських угідь в Україні. Розміщення в Україні виробництва зернових і технічних культур, картоплярства, овочівництва, баштанництва, виноградарства. Розвиток кормової бази тваринництва. Структура та розміщення тваринництва. Зональна спеціалізація сільського господарства України. Гірські та приміські сільськогосподарські райони. Лісові пояси світу. Лісозабезпеченість. Лісове господарство в Україні.

Добувна промисловість. Показники ресурсозабезпеченості країн мінеральними ресурсами. Видобування вугілля, нафти і природного газу. Основні закономірності розміщення родовищ вугілля, нафти, природного газу. Найбільші в світі басейни й країни за видобутком кам'яного вугілля, нафти й природного газу. Основні й перспективні райони видобування; кам'яного вугілля, нафти, природного газу в Україні. Шляхи покриття дефіциту палива в Україні. Видобування металічних руд. Основні закономірності розміщення родовищ металічних руд. Країни з найбільшими обсягами видобування залізних, марганцевих руд, руд кольорових, рідкісноземельних і благородних металів. Розвиток і розміщення виробництв з видобування залізних і марганцевих руд в Україні. Розробка родовищ руд кольорових металів в Україні. Видобування інших видів природної сировини в Україні та країнах світу. Експорт мінеральної сировини з України.

Вторинний сектор господарства

Виробництво та постачання електроенергії. Значення електроенергетики. Типи електростанцій. Паливно-енергетичний баланс. Електроенергетика світу. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі електроенергії в світі. Відмінності в структурі виробництва електроенергії на електростанціях різних типів у країнах світу. Електроенергетика України. Найбільші ТЕС, АЕС, ГЕС, ЛЕП. Використання відновлюваних джерел енергії. Експорт електроенергії з України.

Металургійне виробництво. Значення металургійного виробництва в господарстві. Сучасні технології виробництва чавуну, сталі. Комбінування в чорній металургії. Сучасні чинники розміщення підприємств чорної металургії. Кольорова металурія. Особливості технології виробництва та чинники розміщення підприємств з виплавки міді, алюмінію, титану. Металургійне виробництво світу. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі чорних металів. Сучасні тенденції, розміщення виробництв чавуну, сталі, прокату. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі кольорових металів у світі. Виробництво чавуну, сталі, прокату в Україні, домінуючі технології, сукупність чинників розміщення підприємств, основні центри, місце України на світовому ринку чорних металів. Основні центри виробництва кольорових металів в Україні.

Хімічне виробництво. Виробництво деревини, паперу. Виробництво будівельних матеріалів. Значення та особливості технологій хімічного виробництва. Чинники розміщення основних виробництв хімічних

речовин і хімічної продукції, фармацевтичної продукції, гумових і пластмасових виробів. Хімічне виробництво в Україні. Основні центри виробництва хімічної продукції та чинники їх формування. Найбільші країни-виробники мінеральних добрив, полімерів, ліків. Виробництво деревини й паперу: значення, особливості технологій та чинники розміщення підприємств. Виробництво деревини й паперу в Україні. Найбільші в світі країни-виробники деревини та паперу. Виробництво будівельних матеріалів в Україні.

Виробництво машин та устаткування. Роль машинобудування в сучасному світі. Різноманітність підприємств та чинники їх розміщення. Спеціалізація та кооперування у машинобудуванні. Машинобудування світу. Взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку регіону, країни і рівнем розвитку машинобудування. Найбільші країни-виробники літаків, легкових автомобілів, морських суден, верстатів, комп'ютерів, робототехніки. Машинобудування в Україні. Найбільші центри виробництва транспортних засобів, промислового обладнання, сільськогосподарської техніки, побутової електротехнічної та електронної продукції.

Виробництво тканин, одягу, взуття, харчових продуктів. Особливості виробничого процесу та чинники розміщення підприємств, що виробляють тканини різних видів, одяг, шкіряно-взуттєву продукцію. Найбільші на світовому ринку країни-виробники та країни-експортери ткани, одягу та взуття. Чинники та центри розміщення текстильного, швейного, шкіряного, взуттєвого виробництва в Україні. Народні промисли в Україні.

Чинники розміщення підприємств, що виробляють харчові продукти. Виробництво продуктів харчування в світі: сучасні тенденції, вплив глобалізації та національних традицій, взаємозв'язок з агробізнесом. Традиційні виробництва харчових продуктів окремих країн світу. Харчова промисловість в Україні. Особливості технології та чинники розміщення буряко-цукрового, олійного, маслосироробного, плодоовочеконсервного, рибного, хлібопекарного, макаронного, борошномельного, круп'яного, кондитерського виробництв, розливу безалкогольних напоїв, мінеральних вод.

Третинний сектор господарства

Транспорт. Транспорт, його роль у національній економіці та формуванні світового господарства. Види транспорту, їхні переваги й недоліки. Транспорт світу. Країни, що вирізняються високим рівнем розвитку мережі залізниць й автомобільних шляхів. Найбільші морські порти, їхній вплив на розміщення промисловості. Найбільші судноплавні річки світу. Найбільші аеропорти світу. Міжнародні транспортні коридори. Транспорт України. Залізничний транспорт – основний вид транспорту України. Найважливіші автомагістралі України. Водні шляхи, найбільші морські та річкові порти України. Повітряний транспорт. Транспортні вузли. Міжнародні транспортні коридори на території України.

Туризм. Туризм як складник національної економіки, його види. Чинники розвитку туризму в регіоні, країні. Туристична інфраструктура. Міжнародний туризм. Основні туристичні регіони світу. Країни світу з найбільшою кількістю об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО. Туризм в Україні. Особливості природних рекреаційних ресурсів. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні. Туристичні райони в Україні.

Торгівля. Фінансові послуги. Комп'ютерне програмування. Наукова діяльність. Освіта. Охорона здоров'я. Торгівля як вид послуг, її форми, показники. Світовий ринок товарів і послуг. Основні напрями зовнішньоторговельних зв'язків. Світова організація торгівлі. Регіональні зони вільної торгівлі (NAFTA, ASEAN). Торгівля в Україні: структура експорту й імпорту товарів та послуг; чинники концентрації роздрібною торгівлі в населених пунктах, регіонах. Фінансові послуги. Світові центри банківсько-фінансової діяльності. Вплив глобалізації на розміщення фінансових установ. Країни-офшори. Особливості розміщення фінансових установ в Україні. Роль науки й освіти в суспільстві. Форми просторової організації наукових досліджень та освіти: технополіси, технопарки. Найвідоміші наукові центри у світі та Україні. Аутсорсинг. Країни-лідери на світовому ринку комп'ютерного програмування. Аутсорсинг інформаційних технологій. ІТ-аутсорсинг в Україні. Найвідоміші центри медичного обслуговування, лікувально-оздоровчого туризму в Україні та світі.

РЕГІОНИ ТА КРАЇНИ

Регіони світу

Європа. Азія. Америка. Океанія. Африка (економіко-географічна характеристика країн за типовим планом).

Особливості економіко-географічного положення регіону, склад. Сучасна політична карта регіону: форми державного правління і територіального устрою країн, типи країн за рівнем економічного розвитку. Інтеграційні процеси. Міжнародні організації в регіоні. Природні умови і ресурси регіону. Населення регіону: демографічні процеси, природний та механічний рух, демографічна політика, структура населення, урбанізація, субурбанізація, рурбанізація, джентрифікація. Світові міста в регіоні, міські агломерації, мегаполіси. Особливості економіки країн регіону. Первинний сектор економіки: основні райони видобування палива, рудної та нерудної сировини, сільське, лісове господарство. Вторинний сектор економіки: особливості розвитку переробної промисловості, індустріалізація, реіндустріалізація; основні осередки промисловості. Третинний сектор економіки: найважливіші міжнародні транспортні коридори та вузли, туристичні райони, фінансові центри. Зв'язки України з країнами регіону.

Країни світу: економіко-географічна характеристика

Німеччина. Франція. Велика Британія. Італія. Польща. Японія. Республіка Корея, Китай. Індія. Австралія. Сполучені Штати Америки. Канада. Бразилія. Єгипет. Південна Африка (ПАР).

Економіко-географічна характеристика країн за типовим планом: місце країни у світі та регіоні; основні чинники, що визначають місце країни у міжнародному поділі праці (МГПП); система розселення; особливості сучасного розвитку країни, секторальна структура економіки; домінуючі складники третинного сектору; промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни; особливості аграрного сектору; характерні риси просторової організації господарства; зовнішні економічні зв'язки, зв'язки з Україною.

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА. СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Поняття про глобальні проблеми людства, причини їх виникнення. Проблема війни і миру. Проблема тероризму. Екологічна проблема. Сировинна й енергетична проблеми. Демографічна й продовольча проблеми. Проблема подолання відсталості країн, що розвиваються. Взаємозв'язок глобальних проблем. Роль світової громадськості та міжнародних організацій у їх розв'язуванні. Сталий розвиток – стратегія людства на XXI століття.

3. ВИМОГИ ДО СФОРМОВАНОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Вступник повинен знати:

- характерні ознаки компонентів природи і природних комплексів, їх просторового поширення, принципів просторової організації населення, господарської та соціальної сфери;
- комплексну, просторову соціально-орієнтовану інформацію про Землю, сучасну географічну картину світу на основі країнознавчого, регіонального та планетарного підходів;

Вступник має вміти:

- читати географічну карту, знати ключові слова та суттєві ознаки у визначеннях географічних понять і термінів в межах програми; методами дослідження довкілля, у тому числі інструментальними та вміння визначати географічні об'єкти та явища за їх описом, характеристикою ознак;
- застосовувати географічні знання та набуті вміння для аналізу природних, суспільних і господарських об'єктів, процесів і явищ;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та закономірності у географічній оболонці, географічному середовищі;
- аналізувати географічну інформацію, в різних формах (картографічній, графічній, табличній, текстовій та ін.);
- розв'язувати широке коло завдань у змінюваному середовищі з урахуванням взаємовпливу людини і природи у просторі і часі;
- використовувати географічні знання для вирішення нових географічних задач.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ

Співбесіда оцінюється за 200-бальною шкалою, де мінімальний прохідний бал – 100, максимальний – 200.

В ході проведення співбесіди членами комісії ставляться запитання вступникові. Співбесіда передбачає три теоретичних питання (відповідно до затвердженої програми з конкурсного предмету «Географія») та виконання практичного завдання, пов'язаного із вирішенням задачі з аналізу географічної інформації в різних формах (картографічній, графічній, табличній, текстовій та ін.). Поставлені на співбесіді питання та відповіді на них фіксуються вступником в аркуші усної відповіді (співбесіди). Вирішення задачі з аналізу географічної інформації фіксується в аркуші практичного завдання.

Сумарний бал за результатами співбесіди з конкурсного предмету «Географія» визначається як сума балів, отриманих вступником за відповіді на три теоретичні питання та вирішення практичного завдання. Кожне з теоретичних питань максимально оцінюється в 50 балів.

Оцінка за відповіді на теоретичні питання залежить від правильності відповіді, повноти розкриття питання, логічності побудови відповіді та обґрунтування.

Критерії оцінювання відповіді на питання.	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
Правильність відповіді	10
Повнота розкриття питання	15
Логічність побудови відповіді	5
Обґрунтування	20

5. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Пестушко В.Ю. Географія: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів / В.Ю. Пестушко, Г.Ш. Уварова. – К.: Генеза, 2014.
2. Бойко В.М. Географія: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів / В.М. Бойко, С.В. Міхелі. – Х.: ТОВ СИЦІЯ, 2014.
3. Паламарчук Л.Б. Географія: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Л.Б. Паламарчук, Т.Г. Гільберг. – К.: Грамота, 2014
4. Масляк П.О. Географія: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / П.О. Масляк, С.Л. Капіруліна. – Чернігів: ВПФ ПП «Аксиома», 2015.
5. Топузов О.М. Географія: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О.М. Топузов, О.Ф. Надтока, Т.Г. Назаренко, Л.П.Вішнікіна, А.А. Шуканова, В.М. Самойленко. – К.: ДНВП «Картографія», 2015.
6. Гілецький Й.Р. Географія: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Й.Р. Гілецький, Р.Д. Чобан, М.І. Сеньків. – Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2015.

7. Чернов Б.О. Географія: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Б.О. Чернов, О.Г. Стадник, І.М. Миколів. – К.: ТОВ «Астон», 2015.
8. Кобернік С.Г. Географія: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / С.Г. Кобернік, Р.Р. Коваленко. – К.: ТОВ «Видавництво «Грамота», 2015.
9. Паламарчук Л. Б. Географія: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Л.Б. Паламарчук, Т.Г. Гільберг. – К.: ТОВ «Видавництво «Грамота», 2015
- 10.Бойко В. М. Географія: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / В. М. Бойко, С. В. Міхелі. – Х. ТОВ «СИЦІЯ» ПЕРУН, 2015.
- 11.Стадник О. Г Географія: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О. Г. Стадник, Г. Д. Довгань. – Х.: Ранок, 2015.
- 12.Пестушко В. Ю. Географія: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / В.Ю. Пестушко, Г.Ш. Уварова. – К. ТОВ «Видавництво «Генеза», 2015.
- 13.Пестушко В. Ю. Географія: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів / В. Ю. Пестушко, Г.Ш. Уварова, Довгань А.І – К. ТОВ «Видавництво «Генеза», 2021.
- 14.Бойко В.М. Географія: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів / В.М. Бойко, І.Л.. Дітчук, Л.Б. Заставецька. – Х. ТОВ «АБЕТКА», 2021.
- 15.Кобернік С.Г. Географія: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів / С.Г. Кобернік, Р.Р. Коваленко. – К.: ТОВ «Літера ЛТД», 2021.
- 16.Стадник О.Г Географія: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О.Г. Стадник, Г.Д. Довгань. – Х.: ТОВ «Видавництво Ранок», 2021.
- 17.Гільберг Т.Г. Географія: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Т. Г. Гільберг, Л. Б. Паламарчук, В. В. Совенко – К.: ТОВ «Видавництво «Грамота», 2021
- 18.Пестушко В.Ю. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / В.Ю. Пестушко, Г.Ш. Уварова, А.І. Довгань. – К. ТОВ «Видавництво «Генеза», 2017.
- 19.Масляк П.О. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / П.О. Масляк, С.Л. Капіруліна. – Чернігів: ВПФ ПП «Аксіома», 2017.
- 20.Бойко В.М. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / В.М. Бойко, І.Л.. Дітчук, Л.Б. Заставецька, Т.А. Гринюк, І.В. Смаль, І.М. Харенко. – Тернопіль: Редакція газети «Підручники і посібники», 2017.
- 21.Кобернік С.Г. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / С.Г. Кобернік, Р.Р. Коваленко. – К.: ТОВ «Абетка», 2017.

22. Стадник О.Г. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О.Г. Стадник, Г.Д. Довгань. – Х.: ТОВ «Видавництво Ранок», 2017.
23. Гільберг Т.Г. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Т.Г. Гільберг, І.Г. Савчук, В.В. Сovenко – К.: УВЦ «Оріон», 2017.
24. Гілецький Й.Р. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Й.Р. Гілецький, Р.Р. Сливка, Я.Д. Атаманюк, Р.Д. Чобан. – Х.: ТОВ «Видавництво Ранок», 2017.
25. Пестушко В.Ю. Географія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / В.Ю. Пестушко, Г.Ш. Уварова, А.І. Довгань. – К. ТОВ «Видавництво «Генеза», 2018.
26. Бойко В.М. Географія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / В.М. Бойко, Ю.С. Брайчевський, Б.П. Яценко. – К.: ТОВ «Видавництво «Грамота», 2018.
27. Бойко В.М. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / В.М. Бойко, І.Л. Дітчук, Л.Б. Заставецька, Т.А. Гринюк, І.В. Смаль, І.М. Харенко. – Тернопіль: Редакція газети «Підручники і посібники», 2017.
28. Кoberнік С.Г. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / С.Г. Кoberнік, Р.Р. Коваленко. – К.: ТОВ «Абетка», 2017.
29. Стадник О.Г. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О.Г. Стадник, Г.Д. Довгань. – Х.: ТОВ «Видавництво Ранок», 2017.
30. Гільберг Т.Г. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Т.Г. Гільберг, І.Г. Савчук, В.В. Сovenко – К.: УВЦ «Оріон», 2017.
31. Гілецький Й.Р. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Й.Р. Гілецький, Р.Р. Сливка, Я.Д. Атаманюк, Р.Д. Чобан. – Х.: ТОВ «Видавництво Ранок», 2017.
32. Пестушко В.Ю. Географія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / В.Ю. Пестушко, Г.Ш. Уварова, А.І. Довгань. – К. ТОВ «Видавництво «Генеза», 2018.
33. Бойко В.М. Географія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / В.М. Бойко, Ю.С. Брайчевський, Б.П. Яценко. – К.: ТОВ «Видавництво «Грамота», 2018.
34. Довгань Г.Д. Географія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / Г.Д. Довгань, О.Г. Стадник. – Х.: ТОВ «Видавництво Ранок», 2018.
35. Гільберг Т.Г. Географія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / Т.Г. Гільберг, І.Г. Савчук, В.В. Сovenко –К.: ТОВ УОЦ «Оріон», 2018.
36. Безуглий В.В. Географія (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / В.В. Безуглий, Г.О. Лисичарова., –

- К. ТОВ «Видавництво «Генеза», 2019.
37. Пестушко В.Ю. Географія (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / В.Ю. Пестушко, Г.Ш. Уварова, А.І. Довгань. – К. ТОВ «Видавництво «Генеза», 2019.
38. Довгань Г.Д. Географія (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / Г.Д. Довгань, О.Г. Стадник. – Х.: ТОВ «Видавництво Ранок», 2019.
39. Гільберг Т.Г. Географія (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / Т.Г. Гільберг, І.Г. Савчук, В.В. Совенко – К.: ТОВ УОЦ «Оріон», 2019.
40. Кобернік С.Г. Географія (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / С.Г. Кобернік, Р.Р. Коваленко. – К.: ТОВ «Абетка», 2019.
41. Кобернік С.Г. Географія в опорних схемах, таблицях та картосхемах 6-11 класи / С.Г. Кобернік, Р.Р. Коваленко. – К.: ТОВ «Абетка», 2020.
42. Совенко В.В. Розв'язування географічних задач / В.В. Совенко. К.: КНЗ «КОІППК», 2019.
43. Атлас «Географія. Материки і океани». 7 клас. - К.: ДНВП «Картографія», 2019.
44. Атлас «Географія. Україна у світі: природа, населення». 8 клас. - К.: ДНВП «Картографія», 2016.
45. Атлас «Географія. Україна світове господарство». 9 клас. - К.: ДНВП «Картографія», 2017.
46. Атлас «Географія. Регіони і країни». 10 клас. - К.: ДНВП «Картографія», 2018.

Відповідальний секретар приймальної комісії Ірина ФЕДОРЕНКО